

Силабус курсу

Актуальні проблеми суспільної географії

Освітній ступінь – доктор філософії
Галузь знань: 10 Природничі науки
Спеціальність: 103 Науки про Землю
Освітньо-наукова програма «Науки про Землю»
Кількість кредитів – 5

Рік підготовки, семестр – 1 рік, 2 семестр

Компонент освітньої програми: вибіркова

Дні занять: середа, 11.10-14.05, ауд. 152, 146
Консультації: середа 14.05, ауд. 143

Мова викладання: українська

Керівник курсу

к. геог.н., доц. **Мариняк Ярослав Омелянович**

Контактна інформація marynyak_y@ukr.net 0352-43-61-54

Опис дисципліни

Курс «Актуальні проблеми суспільної географії» є інтегральним, який покликаний формувати системний виклад основних положень, понять та дефініцій, що розкривають зміст, головних проблемам суспільної географії, що відображають сучасні особливості розвитку і функціонування її як галузі наукових знань. Вивчення дисципліни є надання аспірантам необхідного обсягу знань у формуванні цілісної картини з теоретико-методологічних напрацювань суспільної географії; ознайомлення з проблемами теорій і методології суспільної географії; популяризація внеску суспільної географії у розвиток теоретичних і практичних напрацювань наук. Оволодіння основами компетенцією коректного використання компонент наукового знання (учення, теорія, концепція та ін.) при розкритті теоретико-методологічних і прикладних аспектів розвитку географічної науки.

Зміст навчальної дисципліни «Актуальні проблеми суспільної географії» сформований на основі відповідних положень щодо фахівців у сфері суспільної географії, норм та традицій вищої університетської освіти, а також профілю освітньо-професійної програми.

Навчальний контент

	Темати	Результати навчання
	ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. МЕТОДОЛОГІЧНІ І МЕТАТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ	
1	ТЕМА 1. ПОНЯТТЯ МЕТОДОЛОГІЧНИХ ПРОБЛЕМ НАУКИ	Знати джерела групи методологічних проблем; праці вітчизняних та зарубіжних учених з методологічних проблем суспільної географії.
2	ТЕМА 2. ПРОБЛЕМА ОБ'ЄКТІВ СУСПІЛЬНОЇ ГЕОГРАФІЇ	Знати проблеми загального реального об'єкта у суспільній географії – суспільства і його складових частин; трактування

		категорій “суспільство” різними авторами.
3	ТЕМА 3. ПРОБЛЕМИ ПРОСТОРУ І ЧАСУ У СУСПІЛЬНІЙ ГЕОГРАФІЇ	Знати фундаментальні категорії простору і часу як міждисциплінарних об’єктів; час як фактор геопросторової організації.
4	ТЕМА 4. ГНОСЕОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ СУСПІЛЬНОЇ ГЕОГРАФІЇ	Знати групи гносеологічних проблем; проблеми істинності суспільно-географічного знання; абсолютна і відносна істина; критерії істинності знання.
5	ТЕМА 5. МЕТАТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ НАУКИ ТА ЇЇ ПРЕДМЕТУ	Знати праці українських і зарубіжних учених з проблем метагеографії; групи метатеоретичних проблем: проблеми предмета дослідження та сутність предмета.
6	ТЕМА 6. ПРОБЛЕМИ КОНКРЕТНИХ ОБ’ЄКТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ	Знати конкретні об’єкти дослідження як форми геопросторової організації суспільства і його складових частин.
7	ТЕМА 7. ПРОБЛЕМИ СТРУКТУРИ І ЗВ’ЯЗКІВ СУСПІЛЬНІЙ ГЕОГРАФІЇ	Знати наукові підходи до структуризації суспільної географії; фундаментальна і прикладна і науково-дослідна та конструктивна діяльність; класифікації.
	<i>ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. ТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ СУСПІЛЬНОЇ ГЕОГРАФІЇ</i>	
8	ТЕМА 8. ПРОБЛЕМИ ЗАКОНІВ І ЗАКОНОМІРНОСТЕЙ У СУСПІЛЬНІЙ ГЕОГРАФІЇ	Знати закони і закономірності науки; класифікації законів науки; підходи до систематизації законів і закономірностей.
9	ТЕМА 9. ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЙ І КОНЦЕПЦІЙ СУСПІЛЬНІЙ ГЕОГРАФІЇ	Вміти аналізувати наукові праці у цій сфері; проблеми теорії центральних місць; теорію мережевих систем.
10	ТЕМА 10. ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІКО-ГЕОГРАФІЧНИХ І ГЕОЕКОНОМІЧНИХ ТЕОРІЙ І КОНЦЕПЦІЙ	Знати актуальні проблеми теорії регіоналізації; категорія економічного і економіко-географічного району.
11	ТЕМА 11. ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОГО КОМПЛЕКСУВАННЯ	Знати ідею територіальної комплексності у суспільній географії.
12	ТЕМА 12. ПРОБЛЕМИ ПОЛІТИКО-ГЕОГРАФІЧНИХ І ГЕОПОЛІТИЧНИХ ТЕОРІЙ І КОНЦЕПЦІЙ	Знати теорії, пов’язані з категорією держави (організмні теорії Ф. Ратцеля і Р. Челлена); квазінаукові конструкції К. Гаусгофера.
13	ТЕМА 13. КОНСТРУКТИВНІ ПРОБЛЕМИ СУСПІЛЬНОЇ ГЕОГРАФІЇ	Знати поняття конструктивних проблем; їх типи і види; проблеми геопросторової організації суспільства.
14	ТЕМА 14. МЕТОДИЧНІ ПРОБЛЕМИ СУСПІЛЬНОЇ ГЕОГРАФІЇ	Знати сутність методичних проблем; осучаснення методів дослідження.

Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
ЗК 2.	Здатність до організації, планування, прогнозування результатів діяльності
ЗК 11	Дослідницькі навички і вміння
ФК 1.	Здатність формулювати наукову проблему, розробляти робочі гіпотези, визначати актуальність, мету, завдання, які необхідно вирішувати для досягнення мети; оцінювати необхідні ресурси та час для реалізації, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики
ФК 8.	Здатність використовувати принципи і методи оцінки просторової організації людської діяльності на земній поверхні; вміння проводити комплексні фундаментальні та

	прикладні суспільно-географічні дослідження в просторово-часових координатах; визначати закономірності їх формування та розподілу.
ПРН2	Здатність розуміти і застосовувати на практиці теорії та методологію системи наук, які формують

Літературні джерела

1. Голиков А. П., Олійник Я.Б., Степаненко А.В. Вступ до економічної і соціальної географії: навч. посібник, Київ: Либідь, 1997. 316 с.
2. Джонстон Р. Дж. География и географы после 1945 г. [пер. с англ.; Э. Б. Алаева], Москва: Прогресс, 1988. 762 с.
3. Нємець К. А., Нємець Л. М. Теорія і методологія географічної науки: методи просторового аналізу: навч.-метод. посібник, Харків: ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2014. 172 с.
4. Топчієв О. Г. Основи суспільної географії: навч. посібник, Одеса: Астропринт, 2009. 544 с.
5. Топчієв О. Г., Мальчикова Д. С., Пилипенко І. О., Яворська В. В. Методологічні основи географії: Ландшафтна оболонка Землі. Довкілля: навч. посіб., Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2018. 348 с.
6. Шаблій О. Суспільна географія: у 2-х кн., Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2015. Кн. 1. 814 с.; Кн. 2. 706 с.
7. Шаблій О. І. Суспільна географія: теорія, історія, українознавчі студії, Львів: Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2001. 744 с.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Модуль 1 (теми 1-7) усне опитування, тести, завдання	30
Модуль 2 (теми 7-14) усне опитування, тести, завдання	30
Ессе (теми 1-14)	10
Екзамен (теми 1-14) – тести, завдання	30

До Силабусу також готуються матеріали навчально-методичного комплексу:

- 1) Навчальний контент (розширений план лекцій)
- 2) Тематика та зміст практичних робіт
- 3) Завдання для комплексної контрольної роботи (ККР)
- 4) Електронне навчання в системі MODLE